

TARYBOS PAMATINIS SPRENDIMAS 2005/212/TVR

2005 m. vasario 24 d.

dėl nusikalstamu būdu įgytų lėšų, nusikaltimo priemonių ir turto konfiskavimo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 29 straipsnį, 31 straipsnio 1 dalies c punktą, 34 straipsnio 2 dalies b punktą,

atsižvelgdama į Danijos Karalystės iniciatyvą⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

kadangi:

- (1) Pagrindinis tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo motyvas yra finansinė nauda. Todėl bet koks tokio nusikalstamumo prevencijos ir kovos su juo bandymas, kad būtų veiksmingas, turėtų būti sutelktas į nusikalstamu būdu įgytų lėšų suradimą, išaldymą, areštavimą ir konfiskavimą. Tačiau tai apsunkina, *inter alia*, skirtingi valstybių narių teisės aktai šioje srityje.
- (2) 1998 m. gruodžio mėnesio Vienos Europos Vadovų Tarybose išvadose Europos Vadovų Taryba ragino sustiprinti pastangas kovojant su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, vadovaujantis veiksmų planu dėl to, kaip geriau įgyvendinti Amsterdamo sutarties nuostatas dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės⁽²⁾.
- (3) Pagal Vienos veiksmų plano 50 dalies b punktą per penkerius metus po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nusikalstamu būdu įgytų lėšų areštą ir konfiskavimą reglamentuojančios nuostatos prireikus turi būti patobulintos ir suderintos, atsižvelgiant į *bona fide* trečiųjų šalių teises.
- (4) Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadų 51 dalyje pabrėžiama, kad pinigų plovimas yra organizuoto nusikalstamumo pagrindas ir turėtų būti pašalintas kur tik jis atsiranda, ir Europos Vadovų Taryba yra pasiryžusi užtikrinti, kad būtų imamasi konkrečių priemonių nusikalstamu būdu įgytoms lėšoms surasti, užšaldyti, areštuoti ir konfiskuoti. 55 dalyje Europos Vadovų Taryba taip pat ragina tarpusavyje derinti baudžiamosios teisės materialines ir procesines normas dėl pinigų plovimo (pvz., dėl lėšų suradimo, išaldymo ir konfiskavimo).
- (5) Pagal 19 rekomendaciją, pateiktą 2000 m. veiksmų plane „Organizuoto nusikalstamumo prevencija ir kontrolė: Europos Sąjungos strategija naujojo tūkstantmečio pradžiai“⁽³⁾, kurią Taryba patvirtino 2000 m. kovo 27 d., turėtų būti išnagrinėtas galimas poreikis priemonės, kuri, atsižvelgiant į geriausių valstybių narių praktiką ir tinkamą pagarbą pagrindiniams teisiniams principams, įdiegia įrodinėjimo naštos dėl asmens, nuteisto už suorganizuotu nusikalstamumu susijusį nusikaltimą, turimo turto šaltinio sumažinimo galimybę atitinkamai pagal baudžiamąją teisę, civilinę arba mokesčių teisę.
- (6) Pagal 2000 m. gruodžio 12 d. JT konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą 12 straipsnį valstybės, šios Konvencijos Šalys, gali apsvarstyti galimybę nustatyti reikalavimą, kad nusikaltimą padaręs asmuo įrodytų teisėtą tariamai nusikalstamu būdu įgytų pajamų ar kito konfiskuotino turto kilmę tiek, kiek toks reikalavimas atitinka jų vidaus teisės principus ir teismo nagrinėjimo pobūdį.
- (7) Visos valstybės narės ratifikavo 1990 m. lapkričio 8 d. Europos Tarybos konvenciją dėl pinigų išplovimo ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų paieškos, arešto bei konfiskavimo. Kai kurios valstybės narės, atsižvelgdamos į Konvencijos 2 straipsnį dėl konfiskacijos, pateikė deklaracijas, pagal kurias jos turi pareigą konfiskuoti tik iš tam tikrų nusikaltimų įgytas lėšas.
- (8) Tarybos pamatiniame sprendime 2001/500/TVR⁽⁴⁾ išdėstytos nuostatos dėl pinigų plovimo, nusikaltimo priemonių ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų nustatymo, paieškos, išaldymo, areštavimo ir konfiskavimo. Pagal tą pamatinį sprendimą, valstybės narės taip pat turi pareigą nedaryti ar nesilaikyti išlygų dėl Europos Tarybos Konvencijos 2 straipsnio dėl konfiskavimo, jei už nusikaltimą baudžiama laisvės atėmimo bausme arba įkalinimu, kurio ilgiausias terminas – daugiau nei vieneri metai.
- (9) Galiojančiais dokumentais šioje srityje nepasiektas pakankamai veiksmingas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, susijęs su konfiskavimu, nes vis dar tebėra tam tikras skaičius valstybių narių, kurios negali konfiskuoti lėšų, gautų iš nusikaltimų, už kuriuos baudžiama laisvės atėmimu daugiau kaip vieneriems metams.

⁽¹⁾ OL C 184, 2002 8 2, p. 3.⁽²⁾ OL C 19, 1999 1 23, p. 1.⁽³⁾ OL C 124, 2000 5 3, p. 1.⁽⁴⁾ OL L 182, 2001 7 5, p. 1.

- (10) Šio pamatinio sprendimo tikslas yra užtikrinti, kad visos valstybės narės turėtų veiksmingas taisykles, reglamentuojančias nusikalstamu būdu įgytų pajamų konfiskavimą, *inter alia*, susijusias su įrodinėjimo našta dėl asmens, nuteisto už su organizuotu nusikalstamumu susijusį nusikaltimą, turimo turto šaltinio. Šis pamatinis sprendimas susijęs su tuo pat metu pateiktu pamatinio sprendimo dėl sprendimų, susijusių su nusikalstamu būdu įgytų lėšų konfiskavimu ir turto padalijimu, abipusio pripažinimo Europos Sąjungoje Danijos projektu.
- (11) Šis pamatinis sprendimas nekliudo valstybei narei taikyti savo konstitucines taisykles, susijusias su teisingu procesu, visų pirma nekaltumo prezumpcija, nuosavybės teisėmis, asociacijos laisve, spaudos laisve ir žodžio laisve kitose žiniasklaidos priemonėse,

PRIĖMĖ ŠĮ PAMATINĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šiame pamatiniame sprendime:

- „pajamos“ – bet kokia ekonominė nauda, gauta iš nusikaltimų. Jos gali būti bet kokios turto formos, kaip apibrėžta kitoje įtraukoje,
- „turtas“ apima bet kaip apibrėžtą turtą, ir materialų arba nematerialų, kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą ir teisinius dokumentus, patvirtinančius nuosavybės teisę arba interesą į tokį turtą,
- „nusikaltimo priemonės“ – bet koks turtas, visas arba iš dalies kuriuo nors būdu naudojamas arba planuojamas panaudoti nusikaltimo arba nusikaltimų padarymui,
- „konfiskacija“ – tai byloje dėl nusikaltimo arba nusikaltimų teismo numatyta turto galutinio atėmimo baudmė arba priemonė,
- „juridinis asmuo“ – bet kuris tokį statusą pagal taikytinus nacionalinius įstatymus turintis subjektas, išskyrus valstybės arba kitas viešąsias valdžios funkcijas vykdančias įstaigas, taip pat viešąsias tarptautines organizacijas.

2 straipsnis

Konfiskavimas

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad galėtų konfiskuoti visas arba dalį nusikaltimo priemonių ir lėšų, įgytų iš nusikaltimų, už kuriuos baudžiama laisvės atėmimu daugiau kaip vieneriems metams, arba turtą, kurio vertė atitinka tokias lėšas.

2. Mokesčių teisės pažeidimų atvejais valstybės narės gali naudoti kitas nei baudžiamąsias procedūras, skirtas iš pažeidėjo atimti nusikalstamu būdu įgytas lėšas.

3 straipsnis

Išplėstos konfiskavimo teisės

1. Kiekviena valstybė narė bent jau nustato būtinas priemones, kad galėtų vadovaujantis 2 dalyje minimomis aplinkybėmis konfiskuoti visą arba dalį turto, priklausančio asmeniui, nuteistam už nusikaltimą,

a) padarytą nusikalstamo susivienijimo, kaip nurodyta 1998 m. gruodžio 21 d. Bendruosiuose veiksniuose 98/733/TVR, prilyginančiuose dalyvavimą nusikalstamame susivienijime Europos Sąjungos valstybėse narėse baudžiamajam nusikaltimui⁽¹⁾, kai nusikaltimui yra taikomi:

- 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu⁽²⁾,
- 2001 m. birželio 26 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2001/500/TVR dėl pinigų plovimo, nusikaltimo priemonių ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų nustatymo, paieškos, išaldymo, areštavimo ir konfiskavimo,
- 2002 m. liepos 19 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/629/TVR dėl kovos su prekyba žmonėmis⁽³⁾,
- 2002 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/946/TVR dėl bausmių sistemos stiprinimo siekiant užkirsti kelią padėjimui neteisėtai atvykti, vykti tranzitu ir apsigyventi⁽⁴⁾,
- 2003 m. gruodžio 22 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR dėl kovos su seksualiniu vaikų išnaudojimu ir vaikų pornografija⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ OL L 351, 1998 12 29, p. 1.

⁽²⁾ OL L 140, 2000 6 14, p. 1.

⁽³⁾ OL L 203, 2002 8 1, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 328, 2002 12 5, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 13, 2004 1 20, p. 44.

— 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, nustatantis būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtoms prekybos narkotikais srityje⁽¹⁾;

b) kuriam taikomas 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu⁽²⁾,

jeigu tas nusikaltimas pagal pirmiau minėtus pamatinius sprendimus

— yra susijęs su nusikaltimais, išskyrus pinigų plovimą, už kurio bausmė laisvės atėmimo bausmėmis, kurių ilgiausias terminas ne trumpesnis nei 5–10 metų,

— yra susijęs su pinigų plovimu, už kurį bausmė laisvės atėmimo bausmėmis, kurių ilgiausias terminas ne mažesnis nei 4 metai,

ir nusikaltimas yra tokio pobūdžio, kad gali suteikti finansinę naudą.

2. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, leidžiančių konfiskuoti pagal šį straipsnį bent:

a) jeigu nacionalinis teismas, remdamasis konkrečiais faktais, yra visiškai įsitikinęs, jog svarstomas turtas buvo įgytas iš nuteisto asmens nusikalstamos veiklos laikotarpiu prieš nuteisimą už 1 dalyje minimą nusikaltimą, ką teismas laiko pagrįsta konkrečios bylos aplinkybėmis; arba,

b) jeigu nacionalinis teismas, remdamasis konkrečiais faktais, yra visiškai įsitikinęs, jog svarstomas turtas buvo įgytas iš nuteisto asmens panašios nusikalstamos veiklos laikotarpiu prieš nuteisimą už 1 dalyje minimą nusikaltimą, ką teismas laiko pagrįsta konkrečios bylos aplinkybėmis; arba,

c) jeigu nustatyta, kad turto vertė yra neproporcinga nuteistojo asmens teisėtoms pajamoms ir nacionalinis teismas, remdamasis konkrečiais faktais yra visiškai įsitikinęs, kad svarstomas turtas buvo įgytas iš šio nuteistojo asmens nusikalstamos veiklos.

3. Kiekviena valstybė narė taip pat gali svarstyti ar priimti būtinas priemones, kad, vadovaujantis 1 ir 2 dalyse nustatytomis sąlygomis, būtų galima konfiskuoti visą arba iš dalies turtą, įgytą atitinkamo asmens artimųjų giminaičių ir turtą,

perduotą juridiniam asmeniui, kurio atžvilgiu atitinkamas asmuo, veikdamas vienas arba kartu su savo artimaisiais giminaičiais, kontroliuoja. Tas pats taikoma, jeigu atitinkamas asmuo gauna didžiąją dalį juridinio asmens pajamų.

4. Valstybės narės gali naudoti kitas nei baudžiamojo proceso procedūras, skirtas iš pažeidėjo atimti svarstomą turtą.

4 straipsnis

Teisės gynimo priemonės

Kiekviena Šalis imasi reikalingų priemonių užtikrinti, kad suinteresuotos šalys, kurioms taikomos 2 ir 3 straipsniuose numatytos priemonės, turėtų veiksmingas priemones apginti savo teises.

5 straipsnis

Apsaugos priemonės

Šis pamatinis sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius principus, visų pirma įskaitant nekaltumo prezumpciją, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje.

6 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių šio pamatinio sprendimo įgyvendinimui iki 2007 m. kovo 15 d.

2. Iki 2007 m. kovo 15 d. valstybės narės Tarybos Generaliniam sekretoriatui ir Komisijai perduoda nuostatų, perkeliančių į jų nacionalinę teisę joms pagal šį pamatinį sprendimą taikomus įpareigojimus, tekstą. Remdamasi pranešimu, paremtu naudojant šią informaciją, ir Komisijos rašytiniu pranešimu, Taryba iki 2007 m. birželio 15 d. įvertina, koku mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, siekdamas įgyvendinti šio pamatinio sprendimo nuostatas.

7 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis pamatinis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Priimta Briuselyje, 2005 m. vasario 24 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

N. SCHMIT

⁽¹⁾ OL L 335, 2004 11 11, p. 8.

⁽²⁾ OL L 164, 2002 6 22, p. 3.